

CODUL GENERAL DE ETICĂ ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

CAPITOLUL 1. DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1. Codul de etică și deontologie profesională a personalului de cercetare-dezvoltare denumit, în continuare, Codul General de Etică în Cercetarea științifică, este elaborat în conformitate cu Ordonanța Guvernului nr.57 din 16 august 2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, așa cum a fost aprobată prin Legea Nr. 324 din 8 iulie 2003, cu modificările și completările ulterioare, cu Legea Nr. 319 din 8 iulie 2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare, cu Legea Nr. 206 din 27 mai 2004 privind conduita în cercetarea științifică, dezvoltare tehnologică și inovare, cu Ordinul ministrului educației și cercetării Nr. 400 din 22 februarie 2007 .

Art. 2. (1) Codul General de Etică în Cercetarea științifică are în vedere reglementările internaționale în domeniu, legislația Uniunii Europene și standardele acesteia privind etica în cercetarea științifică.

(2) Codul General de Etică în Cercetarea științifică are rolul de a preciza principiile, responsabilitățile și procedurile astfel încât cercetarea științifică și inovarea din SCDL Bacău să se desfășoare în conformitate cu exigențele Spațiului European al Cunoașterii și cu principiile etice acceptate de comunitatea științifică internațională.

Art. 3. Codul General de Etică în Cercetarea științifică reglementează buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltare tehnologică și inovare din unitățile și instituțiile care fac parte din sistemul național de cercetare – dezvoltare, din unitățile și instituțiile care conduc programe de cercetare – dezvoltare, precum și din unitățile care asigură valorificarea rezultatelor cercetării științifice, toate denumite, în cele ce urmează, unități și instituții de cercetare-dezvoltare.

Art. 4. Buna conduită în cercetarea științifică se referă la:

- (a) respectarea legii;
- (b) garantarea libertății în știință, în cercetarea științifică și în învățământ;
- (c) respectarea principiilor bunei practici științifice;
- (d) asumarea responsabilităților.

CAPITOLUL 2. TERMENI DE BAZĂ

Art. 5. În sensul prezentului cod termenii de bază sunt definiți și astfel:

- (a) acțiune ostilă – mijlocirea oricărei acțiuni efectuate pentru a acoperi instituția sau membrii ei de efectele negative asupra statutului unității sau instituției de

- cercetare-dezvoltare. Ea se referă la angajări, acordarea de grade profesionale, promovări, obținerea de granturi sau contracte, cooperări etc.;
- (b) alegație – invocarea unei teorii, unei păreri, unui document etc. pentru a argumenta fraudă în cercetarea științifică;
 - (c) ancheta – etapa inițială a cercetărilor asupra fraudei în cercetarea științifică, care se declanșează după alegație. Ancheta are rolul de a verifica dacă alegația are o bază reală sau nu și este realizată de un număr mic de persoane;
 - (d) arbitrarea – rezolvarea unei dispute asupra fraudei în cercetarea științifică de către un arbitru. Decizia arbitrului trebuie respectată în toată unitatea sau instituția de cercetare-dezvoltare;
 - (e) arbitru – persoană juridică sau fizică, cu calificare corespunzătoare, care trebuie să analizeze și să decidă asupra gradului de culpabilitate al persoanei acuzate de abatere de la buna conduită în cercetarea științifică;
 - (f) buna practică – respectarea ansamblului de acte normative care reglementează buna conduită în cercetarea științifică;
 - (g) conflict de interese – situația de incompatibilitate în care se află o persoană juridică sau fizică care are un interes personal ce influențează imparțialitatea și obiectivitatea activităților sale în evaluarea, monitorizarea, realizarea, raportarea activităților de cercetare – dezvoltare și obținerea de granturi sau contracte de cercetare; interesul personal include orice avantaj pentru persoana în cauză, soțul/soția, rude ori afini până la gradul al patrulea inclusiv, sau pentru unitatea ori instituția de cercetare – dezvoltare din care face parte;
 - (h) comunitate științifică – grup de cercetători științifici ai unităților sau instituțiilor de cercetare-dezvoltare. În sens larg, totalitatea cercetătorilor științifici dintr-o țară, dintr-o zonă a lumii sau din întreaga lume;
 - (i) confecționarea de date – înregistrarea și prezentarea unor date din imaginație, care nu sunt obținute prin metodele de lucru folosite în cercetarea științifică;
 - (j) confidențialitate – păstrarea secretului asupra cercetării științifice aflate în desfășurare sau recent finalizate, asupra persoanei acuzată de fraudă și asupra persoanei care face o alegație;
 - (k) eroare – eroare neintenționată, datorată insuficienței informării, insuficienței practici profesionale, neglijenței profesionale sau entuziasmului științific exagerat; depistarea erorii impune autorului ei obligația de a o denunța public; în cazul lucrărilor publicate, recunoașterea erorii trebuie făcută în aceeași, revistă, jurnal etc. în care ea a apărut;
 - (l) evaluare – aprecierea rezultatelor cercetării științifice prin folosirea unor criterii calitative și cantitative, cum ar fi prestigiul revistei, jurnalului etc., numărul de citări, impactul asupra societății, sau asupra mediului ambiant etc;
 - (m) fraudă – acțiunea deliberată de confecționare, falsificare, plagiere, înstrăinare ilicită a rezultatelor cercetării științifice, sau alte procedee care se abat mult de la practicile acceptate de comunitatea științifică și care au ca scop obținerea unui prestigiu științific, a unor finanțări, a conducerii de proiecte sau a acceptării rapoartelor de cercetare etc.;
 - (n) integritate – politica cercetătorilor individuali, a unităților și instituțiilor de cercetare-dezvoltare și a asociațiilor cu preocupări în domeniul cercetării și/sau valorificării rezultatelor științifice pentru respectarea demnității umane, a valorilor intrinseci ale științei, a animalelor și a mediului înconjurător;
 - (o) investigație – etapa a doua a cercetărilor asupra fraudei, care urmează anchetei și care se bazează pe fapte dovedite;

- (p) normă legală – prevedere legală care restrânge libertatea în cercetarea științifică, cum ar fi legile de respectare a demnității umane, de protecție a animalelor, de folosire a drogurilor, a substanțelor chimice sau radioactive etc.;
- (q) notificare – comunicarea scrisă făcută unei persoane acuzată de fraudă în cercetare; notificarea se trimite persoanei în cauză înaintea procedurilor de anchetă sau investigație;
- (r) paternitate – calitatea de autor al unui produs științific;
- (s) plagiat – însușirea ideilor, metodelor, procedurilor, tehnologiilor, rezultatelor unei persoane, indiferent de calea prin care acestea au fost obținute, prezentându-le drept creație personală; violarea proprietății intelectuale prin însușirea abuzivă de idei ale altuia (altora);
- (t) probitate intelectuală – neacceptarea falsificării de rezultate științifice, neînsușirea de idei sau rezultate ale cercetării științifice, nedivulgarea conflictelor de interese etc., cu scopul de a nu induce în eroare comunitatea științifică și de a nu crea prejudicii societății;
- (u) produs științific – produs industrial, agricol etc., publicație, brevet de invenție, program de calculator etc. obținut în urma activității de cercetare științifică;
- (v) proprietate intelectuală – totalitatea mijloacelor prin care o idee este difuzată (carte, articol, suport electronic etc.), precum și dreptul de autor corespunzător; după caz, proprietatea intelectuală se poate referi și la tezele de doctorat; lucrarea semnată de mai mulți autori aparține fiecăruia dintre ei; dacă ideea n-a fost difuzată printr-unul din mijloacele menționate ea nu reprezintă o proprietate intelectuală;
- (w) responsabilitate – responsabilitatea cercetătorilor individuali, a unităților și instituțiilor de cercetare-dezvoltare, precum și a publicațiilor științifice pentru păstrarea integrității în cercetare;
- (x) sancțiune – sancțiune aplicată persoanei fizice sau juridice, care nu respectă reglementările bunei conduite în activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare;
- (y) standard științific – normă sau ansamblu de norme care reglementează buna conduită în cercetarea științifică;
- (z) valoare științifică – calitatea unui produs științific de a contribui la progresul cunoașterii.

CAPITOLUL 3. RESPECTAREA LEGII

Art. 6. Unitățile și instituțiile de cercetare-dezvoltare, precum și angajații acestora au obligația să respecte normele juridice și actele normative în vigoare, prin care se reglementează raporturile sociale care se nasc în domeniul cercetării științifice și inovării.

Art. 7. Persoanele juridice și fizice menționate la Art. 6 au obligația să respecte codurile de etică și regulamentele aprobate de Autoritatea națională pentru cercetare științifică.

CAPITOLUL 4. PRINCIPII

Art. 8. (1) Progresul cunoașterii este bazat pe libertatea cercetării științifice. Această libertate este îngrădită de:

- (a) respectarea demnității și a drepturilor omului;
- (b) protecția animalelor;
- (c) protejarea mediului ambiant.

Art. 9. Libertatea cercetării științifice se asigură prin:

- (a) accesul liber la sursele de informare;
- (b) schimbul liber de idei;
- (c) neamestecul factorului politic în activitățile de cercetare – dezvoltare și inovare;
- (d) necenzurarea produselor științifice;

Art. 10. (1) Cinstea cercetătorului față de propria persoană și față de ceilalți cercetători constituie un principiu etic de bază pentru buna conduită în cercetarea științifică. Necinstea poate conduce la o imagine nepotrivită a științei și poate altera încrederea reciprocă a cercetătorilor.

(2) Onestitatea cercetătorului științific asigură respectarea contribuțiilor predecesorilor, concurenților și partenerilor și conduce la diminuarea numărului de erori și exagerări.

(3) Îndoiala asupra propriilor rezultate poate conduce la eliminarea erorilor.

(4) Responsabilitatea asupra apariției necinstei revine deopotrivă cercetătorului și unității sau instituției de cercetare-dezvoltare.

(5) Universitățile au un rol major în prevenirea necinstei, instruirea viitorilor cercetători privind buna conduită în cercetarea științifică constituind o misiune deosebit de importantă a instituțiilor de învățământ superior.

Art. 11. (1) Cooperarea și colegialitatea în grupurile de cercetare științifică reprezintă o protecție față de erorile științifice și față de fraudă, asigurând transparența rezultatelor și conducând la creșterea valorii produselor științifice.

(2) Cooperarea trebuie să permită schimbul de idei, criticile reciproce, verificarea reciprocă a rezultatelor etc.

Art. 12. Respectul față de proprietatea intelectuală și față de probitatea intelectuală evită cazurile de fraudă sau plagiat.

Art. 13. (1) Originalitatea și calitatea produselor științifice trebuie să primeze asupra cantității la evaluarea rezultatelor cercetării științifice.

(2) Criteriile cantitative de evaluare a rezultatelor cercetării științifice trebuie corelate cu cele care privesc originalitatea și eficiența procesului cunoașterii.

Art. 14. (1) Datele primare care au condus la ieșirea pe piață a produsului științific trebuie păstrate, în condiții de siguranță, pe toată durata stabilită de unitatea sau instituția de cercetare-dezvoltare;

(2) Datele primare trebuie să permită reproductibilitatea produsului științific și în alte grupuri de cercetare.

Art. 15. Datele contradictorii, diferențele de concepție experimentală sau de practică, diferențele de interpretare a datelor, diferențele de opinie sunt factori specifici cercetării – dezvoltării și nu constituie abateri de la buna conduită în cercetare.

Art. 16. Cercetarea științifică nu trebuie să conducă la pagube sociale sau individuale. Acest principiu este de mare importanță în special pentru elaborarea de teme finanțate din fonduri publice.

Art. 17. Finanțarea cercetării din fonduri publice trebuie făcută, cu multă transparență, pe baza unor criterii acceptate de comunitatea științifică și care sunt în concordanță cu strategia națională a cercetării științifice.

Art. 18. Declanșarea conflictelor de interese constituie un mecanism de diminuare a influențelor nedorite asupra evaluării cercetătorilor științifici și a rezultatelor cercetării. In

acest fel se elimină subiectivismul evaluatorilor care, de regulă, aparțin aceluiași domeniu de cercetare.

Art. 19. Presiunea exercitată negativ asupra cercetătorilor pentru creșterea numărului de produse științifice este de neacceptat. Presiunea se reflectă asupra calității cercetării științifice și a produselor acesteia.

Art.20. Sabotajul în cercetarea științifică reprezintă o crimă instituțională sau individuală. El trebuie pedepsit conform legislației juridice în domeniu.

CAPITOLUL 5. STANDARDE

Art. 21. (1) Respectarea standardelor științifice constituie o garanție a bunei conduite în cercetarea științifică.

(2) Principalele standarde științifice generale exclud:

- (a) ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite;
- (b) confecționarea de rezultate;
- (c) înlocuirea rezultatelor cu date fictive;
- (d) interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
- (e) plagierea rezultatelor sau a publicațiilor;
- (f) prezentarea deliberat deformată a rezultatelor altor cercetători;
- (g) neatribuirea corectă a paternității unei lucrări;
- (h) introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțări;
- (i) nedezvăluirea conflictelor de interese;
- (j) deturnarea fondurilor de cercetare;
- (k) neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronată a rezultatelor;
- (l) lipsa de informare a echipei de cercetare, înaintea începerii activității la un proiect de cercetare, cu privire la : drepturi salariale, răspunderi, coautorat, drepturi asupra rezultatelor cercetărilor, surse de finanțare și asocieri;
- (m) lipsa de obiectivitate în evaluări și nerespectarea condițiilor de confidențialitate ale rapoartelor de evaluare, alegațiilor, rapoartelor de cercetare etc.;
- (n) publicarea sau finanțarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică, fără a se menționa sursa inițială și/sau cu adăugiri ne semnificative;
- (o) nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare;
- (p) nerecunoașterea erorilor proprii
- (q) difuzarea rezultatelor proprii într-o manieră iresponsabilă, cu exagerări și repetări;
- (r) nerespectarea clauzelor granturilor, contractelor, protocoalelor etc.;
- (s) împiedicarea unor cercetători în activitatea lor sau favorizarea altora.

CAPITOLUL 6. RESPONSABILITĂȚI

Art. 22. Conducerile unităților și instituțiilor de cercetare-dezvoltare trebuie să asigure structura organizatorică și condițiile care să permită respectarea principiilor și standardelor bunei conduite în cercetarea științifică, precum și buna funcționare a comisiilor de etică.

Art.23. Unitățile și instituțiile de cercetare-dezvoltare, precum și cercetătorii științifici înșiși poartă responsabilitatea pentru respectarea normelor și valorilor etice în cercetare – dezvoltare.

Art. 24. Unitățile și instituțiile care fac parte din sistemul național de cercetare – dezvoltare, ca și cercetătorii științifici înșiși au responsabilități directe asupra:

- (a) respectării dreptului la viață;
- (b) respectării libertății individuale;
- (c) respectării demnității umane;
- (d) protecției ființei umane, a animalelor și a mediului mînconjurător;
- (e) libertății de expresie;
- (f) securității alimentației;
- (g) securității sistemului de informatizare a datelor;

Art. 25. Autorii aceluiași produs științific sunt solidari responsabili, și, după caz, individual, pentru corectitudinea lui. Calitatea de autor onorific nu este acceptată.

Art. 26. Unitățile și instituțiile de cercetare – dezvoltare , precum și cercetătorii științifici înșiși au datoria de a sesiza instituțiile statului atunci când constată că rezultatele cercetării științifice au un efect negativ asupra societății.

Art. 27. Responsabilitatea pentru folosirea corectă a fondurilor de cercetare revine unităților și instituțiilor din sistemul național de cercetare – dezvoltare.

CAPITOLUL 7. ABATERI ȘI SANCTIUNI

Art. 28. Unitățile și instituțiile de cercetare-dezvoltare trebuie să-și creeze grupuri de arbitri ai comisiilor de etică care să fie activate atunci când sunt semnalate cazuri de conduită științifică necorespunzătoare.

Art. 29. (1) Conduita științifică necorespunzătoare se constată în două etape succesive, ancheta și investigația.

(2) Comisiile de anchetă și de investigație sunt aprobate de conducerea unității sau instituției de cercetare-dezvoltare, la propunerea comisiei de etică.

Art. 30. (1) Ancheta reprezintă prima etapă și are rolul de a constata faptele referitoare la conduita științifică necorespunzătoare.

(2) Ancheta se declanșează în urma unei sesizări și se desfășoară într-o perioadă relativ scurtă de timp, după informarea în scris a persoanei/persoanelor incriminată(e). Informarea trebuie să se refere asupra motivelor incriminării și asupra documentelor existente.

(3) Pe durata anchetei trebuie să se asigure protecția incriminatului și a persoanei care a depus alegația.

(4) Ancheta se încheie cu un raport al comisiei de anchetă, din care trebuie să rezulte dacă alegația are temei sau nu. Raportul se înaintează conducerii unității sau instituției de cercetare – dezvoltare, care , pentru alegației întemeiate, îl trimite comisiei de investigație.

(5) In cazul alegației nedovedite, conducerea instituției sau unității de cercetare – dezvoltare propune procedura de reconciliere a părților.

Art. 31. (1) Investigația se declanșează pe baza raportului comisiei de anchetă, avizat de conducerea unității sau instituției de cercetare – dezvoltare.

(2) Pe durata investigației se realizează audieri, înregistrări de probe etc.

(3) Investigația se desfășoară asigurând protecția incriminatului și a persoanei care a depus alegația, urmărindu-se nealterarea încrederii în cercetarea științifică și protecția prestigiului unității sau instituției de cercetare- dezvoltare.

(4) Investigația se încheie cu un raport al comisiei de investigație, care se transmite conducerii unității sau instituției de cercetare-dezvoltare. Pentru cazurile de conduită științifică necorespunzătoare dovedite, raportul trebuie să conțină recomandări și propuneri de sancționare.

(5) Conducerea instituției sau unității de cercetare-dezvoltare comunică inculpatului rezultatul investigației și sancțiunile propuse.

(6) Persoana găsită vinovată de către comisia de etică poate să se adreseze Consiliului Național de Etică, care verifică contestația și stabilește, în termen de 30 de zile, verdictul, propunerile și recomandările către conducătorul unității sau instituției de cercetare-dezvoltare.

Art. 32. Prin codurile proprii de etică, instituțiile și unitățile de cercetare-dezvoltare trebuie să reglementeze:

- (a) cine primește alegerile de conduită științifică necorespunzătoare;
- (b) care sunt perioadele pentru parcurgerea etapelor de anchetă și de investigație;
- (c) cum se formează grupurile de arbitri pe domenii de arbitraj;
- (d) sub ce forme se desfășoară ancheta și investigația;
- (e) cum se asigură dreptul de audiere al inculpatului;
- (f) cum se iau hotărârile în grupul de arbitri și în comisia de etică;
- (g) în ce constă conflictul de interese la parcurgerea etapelor de anchetă și de investigație;
- (h) modalitatea de păstrare a documentelor și a rezultatelor anchetei și/sau investigației.

Art. 33. (1) Prin codurile proprii de etică, conducerile unităților și instituțiilor de cercetare-dezvoltare pot propune, în cazurile dovedite de conduită științifică necorespunzătoare, diverse sancțiuni, care trebuie să țină seama și de Legea Nr. 64/ 1991 privind brevetele de invenție, republicată, cu modificările ulterioare, de Legea Nr. 129/ 1992 privind protecția desenelor și modelelor industriale, republicată, și de Legea Nr. 8/ 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Sancțiunile au rolul de a preveni cazurile de conduită științifică necorespunzătoare, de a păstra prestigiul cercetării științifice și al unităților și instituțiilor de cercetare-dezvoltare.

Art. 34. Principalele sancțiuni sunt:

- (a) îndepărtarea persoanei/persoanelor din echipa de realizare a proiectului;
- (b) schimbarea responsabilului de proiect;
- (c) retragerea și/sau corectarea tuturor lucrărilor publicate prin încălcarea regulilor de bună conduită științifică;
- (d) mustrare scrisă;
- (e) retrogradare din funcție;
- (f) suspendarea din funcție;
- (g) concedierea;
- (h) comunicarea rezultatelor investigației către organizații, instituții publicații etc;
- (i) interdicția de participare la competiția de obținere a finanțării temelor de cercetare;
- (j) interdicția de a face parte din diverse comisii (de evaluare, de acordarea de fonduri etc.);
- (k) obligația de a face publice (dar fără a afecta imaginea unității sau instituției de cercetare-dezvoltare) corecțiile asupra rezultatelor obținute de cel inculpat;

Art. 35. Sancțiunile prevăzute la Art. 34 nu absolvă pe cei vinovați de aplicarea altor reglementări juridice în vigoare.

CAPITOLUL 8. DISPOZIȚII FINALE

Art. 36. Prezentul Cod General de Etică în Cercetarea științifică intră în vigoare la data 30.10.2014.